

ЛІТОПИС СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ КИЇВСЬКОЇ ЕНЕРГОСИСТЕМИ

1878 рік. Відомий інженер Бородин О.П. у приміщенні залізничних майстерень (територія теперішнього Київського вагоноремонтного заводу) вперше встановив чотири електричні дугові ліхтарі, основними компонентами кожного з яких були два вугільні стержні (електроди) і прошарок ізоляційного матеріалу (пластинка каоліну), розміщений між стержнями. Кожний ліхтар живився від окремої динамо-машини.

1888 рік. Встановлено електричне освітлення в саду «Шато-де-Флер».

1890 рік. Київська міська управа уклала з товариством «Савицький і Страус» контракт на електричне освітлення вулиць, яке здійснювалося згідно з обмеженим переліком. Грудень 1890 р. У Києві, в районі Національної опери, почала діяти перша міська електростанція постійного струму потужністю 150 к.с. (110,3 кВт). Вона освітлювала театр та через електрокабель живила 14 ліхтарів на Хрещатику (театр згорів 1895 року).

1891 рік. У будинку Фабриціуса (Думська площа, Козяче болото) споруджено другу електростанцію для електропостачання районів, прилеглих до Думської площі та Хрещатика. Станція була обладнана локомотивами і мала потужність 500 к.с.

1892 рік. Завдяки відомому підприємцю Аманду Єгоровичу Струве

(1835 – 1898) в Києві з'явився перший в Росії електричний трамвай з двома вагонами, який рухався одноколіїним шляхом за маршрутом Поділ – Олександрівський майдан – Хрещатик. Тимчасова живильна електростанція постійного струму для трамвая мала два газові двигуни потужністю 60 к.с. (44, 1 кВт) та дві динамо-машини (60 А, 500 В, 900 об/хв).

1894 рік. 26 травня відбулося освячення та відкриття нової станції міської залізниці, збудованої на набережній біля Олександрівського спуску замість старої станції.

1898 рік. Грудень. Введено в експлуатацію нову центральну електричну станцію трифазного змінного струму на вулиці Андріївській (нині тут розташовується НТЦ вугільних енерготехнологій НАН України). На електростанції було встановлено генератори трифазного змінного струму напругою 2,2 кВ, два водотрубні котли системи «Бабкок і Вількок», дві вертикальні парові машини заводу «Шихау» потужністю 600 к.с. (441,3 кВт) кожна і два генератори трифазного струму потужністю 400 кВт кожен. Одна з парових машин, крім генератора змінного струму, обслуговувала динамо-машину постійного струму потужністю 400 кВт напругою 550 В (для живлення трамвая).

1902 рік. Почало свою діяльність Київське електричне товариство. Основний капітал товариства становив 4 млн. руб. і складався з

16000 акцій, більша частина яких належала німецьким акціонерам.

1903 рік. За проектом архітектора В.Безсмертного та інженера А.Абрагамсона на набережній біля Олександрівського спуску (Набережне шосе, 2) збудовано центральну електростанцію міської залізниці (електричного трамвая). Будівлю було перекрито залізобетонним склепінням системи Монье. Це був перший залізобетонний дах у Києві. Нині тут розміщено управління КП «Київпастрас».

1905 рік. Збудовано електричний підйомник на Михайлівську гору (нині фунікулер).

1907 рік. 26 квітня у залі Київської міської думи розпочався IV Всеросійський електротехнічний з'їзд, який тривав до 4 травня 1907 р. Рішенням з'їзду царський уряд зобов'язав іноземні фірми і концесійні підприємства мати у складі технічного персоналу енергогосподарства м. Києва відповідну кількість російських фахівців.

1914 рік. Сумарна потужність електростанцій Київської губернії становила 28225 кВт, а потужність електростанцій м. Києва – 20444 кВт. З усіх електростанцій губернії місцеві і земські управи могли розраховувати на усього лише 400 кВт. Нині потужність теплових електростанцій Києва становить 1350 МВт.

1915 рік. Згідно з рішенням військової влади Київське електричне товариство було секвестровано як вороже і передано у підпорядкування органів місцевого управління.

1918 рік. Націоналізовано всі електричні підприємства м. Києва.

1920 рік. Усі електропідприємства об'єднано у Відділ з виробництва і розподілу струму

Облкомунгоспу. До моменту об'єднання потужність усіх електростанцій становила 7000-8000 кВт. Цього ж року Відділ з виробництва і розподілу струму був реорганізований в Управління електричних підприємств.

1925 рік. Закінчено відновлення енергетичного господарства міста. Виробництво електроенергії досягло рівня 1913 року – 218,720 млн. кВтг. Розпочато електрифікацію житла робітників міських околиць (Звіринець, Батієва гора, Чоколівка, Пріорка, Солом'янка, Дарниця).

1926 рік. На Рибальському півострові розпочато будівництво Київської районної електростанції (КРЕС).

1930 рік. 30 квітня. Створено Державне акціонерне товариство «Київструм».

1930 рік. 1 травня пущено перший агрегат на КРЕС потужністю 21300 кВт. Вперше у колишньому СРСР на генераторах КРЕС теплових електростанцій було застосовано напругу 11 кВ.

1931 рік. Створено Управління електричних станцій і мереж західної частини УРСР (Зукренерго), до якого увійшли всі енергетичні об'єкти державного акціонерного товариства «Київструм».

1932 р. Після реорганізації Зукренерго було перейменовано на енергокомбінат «Київенерго».

1933 рік. Після реконструкції КРЕС вперше в СРСР тут було виконано вертикальне екранування найбільш напруженої задньої стінки топки котла, а у подальшому – решти стінок топки котла та підвісного склепіння. Вперше у колишньому СРСР було використано змінний струм для живлення пристроїв захисту електро-

мереж та впроваджено індуктивний метод визначення проходження траси та місця пошкодження електрокабеля. 1 січня цього року було створено диспетчерську групу та встановлено чергування диспетчерів.

1934 рік. Вперше у колишньому СРСР застосовано захист від замикання на «землю» кабельних мереж та диференційний захист генераторів. Енергокомбінат «Київенерго» реорганізовано на Районне енергетичне управління «Київенерго».

1935 рік. Введено в експлуатацію II-у чергу КРЕС – турбогенератор потужністю 25000 кВт. Потужність станції сягнула 45300 кВт. Пущено I-у чергу ТЕЦ-3 – першої теплоцентралі Києва з турбогенератором 12000 кВт і теплофікаційним відбором 32,5 Гкал/год.

1936 рік. Введено в експлуатацію ТЕЦ-3 (нині СТ-1) з обладнанням вітчизняного виробництва електричною потужністю 12000 кВт.

1937 рік. Закінчено будівництво II-ї черги ТЕЦ-3. Потужність станції зросла до 36000 кВт. До теплофікаційної магістралі Київенерго (магістраль №2) підключено першу будівлю, у якій було розміщено Міністерство радгоспів (будинок №37 на вул. Леніна, нині вул. Богдана Хмельницького).

1939 рік. Введено в дію III-ю чергу КРЕС з турбогенератором потужністю 25000 кВт. Загальна потужність станції сягнула 70300 кВт.

1940 рік. Споживачі тепла від ТЕЦ вперше стали отримувати гарячу воду для господарських потреб.

1941 рік. Введено в дію турбоагрегат 24000 кВт ТЕЦ-3. Потужність станції сягнула 60000 кВт. У цей період довжина теплових мереж міста становила 23 км, до них було

приєднано 160 споживачів. Теплова потужність становила 55 Гкал/год. Потужність Київської енергосистеми – 120 МВт.

1941 рік. Після початку Великої Вітчизняної війни основне обладнання КРЕС, ТЕЦ-3 та Електромереж разом з частиною працівників підприємств та їх сім'ями евакуйовано на схід країни.

1943 рік. Після звільнення Києва від німецьких загарбників розпочалася відбудова енергосистем. На Шевченківській ДМС почав працювати перший відновлений дизель-генератор потужністю 300 кВт.

1944 рік. На КРЕС введено в експлуатацію перший відновлений агрегат потужністю 10000 кВт.

1945 рік. На ТЕЦ-3 введено в дію перший відновлений агрегат. Потужність енергосистеми становила 35900 кВт.

1946 рік. На Київській ДЕС-2 (колишня КРЕС) розпочато монтаж обладнання високого тиску 85 кгс/см² (8,5 МПа) з температурою перегріву пари 505 °С. Вперше у колишньому СРСР на ДЕС-2 було застосовано промислову установку компаундування з електромагнітним вібраційним коректором напруги на генераторі.

1947 рік. На ДЕС-2 почав працювати перший турбоагрегат високого тиску потужністю 35000 кВт. Встановлена потужність електростанції становила 73700 кВт.

1948 рік. На ДЕС-2 почав працювати другий турбоагрегат високого тиску потужністю 24000 кВт. Встановлена потужність електростанції становила 97700 кВт.

1949 рік. Потужність, обсяг виробництва енергії і техніко-економічні показники перевищили рівень довоєнного 1940 року.

Установлена потужність системи становила 125000 кВт. Створено Київенергоремонт.

1950 рік. Введено в дію перші кабельні мережі 35 кВ.

1951 рік. Розпочато будівництво Дарницької ТЕЦ. Пущено третій агрегат високого тиску на ГЕС-2 потужністю 30000 кВт. Встановлена потужність системи сягала 155100 кВт.

1952 рік. Після введення нового обладнання на ТЕЦ-3 потужність станції зросла до 62000 кВт. Установлена потужність електростанцій системи – 180800 кВт.

1954 рік. Введено в експлуатацію першу чергу Дарницької ТЕЦ потужністю 50 МВт. На той час це була одна з найбільших і найкращих ТЕЦ колишнього СРСР. Вперше в колишньому СРСР на Дарницькій ТЕЦ було змонтовано градирню із збірного залізобетону.

1957 рік. До складу Київської енергосистеми включено електростанції та електромережі Київської, Житомирської, Черкаської та Чернігівської областей.

1958 рік. Після введення турбоагрегата №5 на Дарницькій ТЕЦ потужність електростанцій Києва зросла до 330000 кВт. Введено в експлуатацію перші повітряні лінії (ПЛ) від Дарницької ТЕЦ напругою 110 кВ.

1959 рік. Введено в експлуатацію електромережу 35 кВ з газонаповненим кабелем марки ГСП-135.

1960 рік. На території економічного району діяло 5075 електростанцій загальною встановленою потужністю 1336000 кВт. У зв'язку з організацією Черкаського раднаргоспу створено Черкаське енергоуправління, якому було передано в підпорядкування Кіровоградську,

Уманську та Черкаську електростанції. На Дарницькій ТЕЦ досягнуто проектної потужності 250 МВт. Проектування та освоєння станції проводилося в період, коли в енергетиці впроваджувалося нове вітчизняне обладнання та ухвалювалися нові технічні рішення. Нині це найстаріша з нині діючих теплоелектроцентралей Києва, яка може працювати на трьох видах палива – газі, мазуті, вугіллі. Введено першу міжсистемну ПЛ 330 кВ Київ-Кременчук. Це дало змогу об'єднати для паралельної роботи Київську і Дніпровську енергосистеми. Розпочато спорудження Київського гідроенергетичного каскаду.

1961 рік. За допомогою високовольтної лінії 330 кВ «КремГЕС-Жовтнева» Київська енергосистема через Південну енергосистему приєднана до високовольтної мережі європейської частини ССРСР. Введено в експлуатацію перші турбоагрегати на Черкаській та Чернігівській ТЕЦ. На Черкаській ТЕЦ вперше змонтовано закритий розподільчий пристрій 110 кВ та встановлено парові турбіни з протитиском для постачання пари промисловим споживачам.

1962 рік. Створено Міністерство енергетики та електрифікації УРСР. Введено в експлуатацію турбогенератор №2 ВПТ-50-4 Чернігівської ТЕЦ. Київська енергосистема почала паралельну роботу з Вінницькою енергосистемою.

1963 рік. На ТЕЦ-2 (колишня ДЕС-2) вперше в СРСР введено в експлуатацію дослідно-промислову стаціонарну енергетичну газотурбінну установку (ГТУ) потужністю 25 МВт. Розпочато будівництво Трипільської ДРЕС. Встановлена потужність електростанцій системи зросла до 681000 кВт.

1964 рік. У зв'язку з ліквідацією Черкаського раднаргоспу в Київську енергосистему ввійшли

Черкаська та Уманська енергосистеми. Введено в роботу ЛЕП 220 кВ. Введено в експлуатацію ряд ЛЕП 110 кВ. Введено в експлуатацію Київську гідроелектростанцію. Повна місткість водосховища КГЕС – 3, 73 км³, корисна 1, 17 км³. 1968 року станція вийшла на повну потужність – 361 МВт.

1966 рік. На Черкаській ТЕЦ введено в експлуатацію турбоагрегат №3 ПТ-60-90/13 потужністю 60000 кВт. 8 підстанцій Київської енергосистеми напругою 35 кВ переведено на напругу 110 кВ.

1967 рік. Завершено об'єднання всіх енергосистем України повітряними лініями 220–330 кВ, що підвищило надійність електропостачання споживачів. Введено в роботу 6 агрегатів Київської ГЕС загальною потужністю 111 МВт, на Черкаській ТЕЦ – турбогенератор ПТ-60-90/13 потужністю 60 МВт і три водогрійні котли, на Дарницькій ТЕЦ – два водогрійні котли ПТВМ-100. На баланс Київенерго прийнято районну котельню «Нивки». Розпочато будівництво Київської ТЕЦ-5. На Київській ГЕС введено в дію 4 агрегати потужністю 74 МВт.

1969 рік. Вперше в колишньому СРСР на Трипільській ДРЕС введено в експлуатацію енергоблок потужністю 300 МВт з котлами в 2-корпусному виконанні, що працюють на твердому паливі та природному газі. В енергосистемі виведено з роботи неекономічне обладнання невеликих електростанцій загальною потужністю 5800 кВт. Наприкінці року електроенергією забезпечувалося 89% населених пунктів чотирьох областей (Житомирської, Київської, Чернігівської, Черкаської), 94% загальної кількості колгоспів і 95% – радгоспів. Встановлена потужність електростанцій системи становила 1116,8 МВт. Вперше в енергосистемі з'явився резерв потужності 41000 кВт.

1970 рік. Введено три енергоблоки Трипільської ДРЕС потужністю 300 МВт кожен. Встановлена потужність станцій енергосистеми становила 2008 МВт, а резерв потужності в системі збільшився до 53,3 МВт. Демонтовано неекономічне енергетичне обладнання загальною потужністю 13450 кВт. Введено в експлуатацію першу в колишньому СРСР Київську гідроакумуляуючу електростанцію, а в 1972 році досягнуто проектної потужності 225 МВт. Повна місткість водосховища – 0,0046 км³, корисна – 0,0041 км³. Розпочато будівництво Чорнобильської атомної електростанції. Розширено підстанції 330 та 110 кВ.

1971 рік. На Білоцерківській ТЕЦ подано навантаження на перший турбогенератор потужністю 60 МВт. Уперше в колишньому СРСР на Лук'янівській підстанції 35/10 кВ у м. Києві впроваджено автоматичний регулятор компенсації реактивної потужності «РАНК-2». Уперше в Україні введено в експлуатацію енергоблок №1 Київської ТЕЦ-5 електричною потужністю 100 МВт і тепловою потужністю 160 Гкал/год та водогрійний котел ПТВМ-180. 1976 року станція досягла проектної потужності 700 МВт.

1972 рік. Сільські електричні мережі Київської, Житомирської, Черкаської та Чернігівської областей передано у підпорядкування РЕУ «Київенерго». Введено в експлуатацію Канівську гідроелектростанцію, яка 1975 року досягла проектної потужності 444 МВт. Повна місткість водосховища – 2,93 км³, корисна – 0,33 км³. Проектна потужність Трипільської ДРЕС сягнула 1800 МВт.

1974 рік. Вперше в колишньому СРСР на Київській ТЕЦ-5 пущено моноблок електричною потужністю 250/300 МВт і тепловою потужністю 330 Гкал/год. Завершено будів-

ництво другої черги ТЕЦ. Упродовж 1972 – 1974 рр. працівники ТЕЦ-5 внесли 400 раціоналізаторських пропозицій.

1975 рік. На Канівській ГЕС додатково введено в експлуатацію 7 агрегатів загальною потужністю 129,5 МВт та 3 агрегати загальною потужністю 55,5 МВт. Станція досягла проектної потужності 444 МВт.

1976 рік. Ухвалено рішення про спорудження нового джерела електричної та теплової потужності – ТЕЦ-6. На Київській ТЕЦ-5 досягнуто проектної потужності 700 МВт (електрична) та 1734 Гкал/год (теплова). На базі РЕУ «Київенерго» створено виробниче енергетичне об'єднання (ВЕО) «Київенерго».

1977 рік. Введено в експлуатацію кабельні мережі 110 кВ, пущено перший енергоблок Чорнобильської атомної електростанції потужністю 1000 МВт з реактором РБМК-1000.

1981 рік. Введено в експлуатацію перший енергоблок потужністю 250 МВт на Київській ТЕЦ-6. Вперше в колишньому СРСР на ТЕЦ-6 введено в експлуатацію пікові водогрійні котли типу КВГМ-180.

1982 рік. Вперше в колишньому СРСР на ТЕЦ-6 введено в експлуатацію котли ТГМП-334 А із заводськими номерами №1, №3.

1983 рік. Проведено перші досліді з автоматичного контролю за енергоспоживанням.

1986 рік. 26 квітня. Аварія на енергоблоці №4 Чорнобильської атомної електростанції нечуваною бідою увійшла в наші серця та душі і ще довго нестерпним боєм нагадуватиме про себе навіть далеким нашим нащадкам. Потужність електростанції на той час сягала 4000 МВт.

1995 рік. 28 вересня. Згідно з наказом Міненерго України від 31.08.95 №177 шляхом корпоративізації виробничого енергетичного об'єднання «Київенерго» було створено Державну акціонерну енергопостачальну компанію «Київенерго», яка поєднує як столична локальна енергосистема генерацію, розподіл та реалізацію електричної та теплової енергії.

1997 рік. На базі Дарницької ТЕЦ створено спільне українсько-канадське підприємство закрите акціонерне товариство «Енергогенеруюча компанія «Укр-Кан Пауер».

1998 рік. Згідно з рішенням загальних зборів акціонерів (протокол від 20.04.98 №1/98) на базі державної акціонерної енергопостачальної компанії «Київенерго» було створено акціонерну енергопостачальну компанію «Київенерго».

2000 рік. Вперше в Україні введено в експлуатацію закриту підстанцію глибокого вводу 110/10 кВ «Центр» з елегазовим розподільчим пристроєм 110 кВ та вакуумними вимикачами відхідних ліній 10 кВ.

2000 рік. 15 грудня. Виведено з експлуатації Чорнобильську атомну електростанцію .

2002 рік. Введено в експлуатацію один з найсучасніших вимикачів 330 кВ у розподільчому пристрої 330 кВ ТЕЦ-6.

2004 рік. Триває будівництво блока №3 ТЕЦ-6. Генератор ТГВ-320-2ПУЗ виробництва НВО «Електроважмаш», м. Харків, є новинкою вітчизняного виробництва.